

HUNGARY

INDUSTRY

M.J.
11 Sept
I. 8032

Blacksmith Profession In

HUNGARY.

SOURCE MUNICH: A 24-year old journeyman blacksmith from MIKEPÉRCES /Komitat Hajdu/. He lived with his parents until 20 November 1949 when he was drafted into the army. Until he was discharged on 28 July 1950, he served in the vicinity of MOSONMAGYARÓVÁR and NAGYCENK as an AV border guard. Upon returning to MIKEPÉRCES, source resumed his employment as a blacksmith in that town, and later in DEBRECEN, though still residing in MIKEPÉRCES. He fled Hungary on 21 June 1952, travelling via DEBRECEN-BUDAPEST-CSORNA-NAGYCENK, and arriving in LEOBEN, Austria on 30 June. He crossed the Austro-German border on 4 July and after spending two weeks in a German jail, arrived in MUNICH on 18 July 1952. He is personally acquainted with the persons mentioned in this report.

DATE OF OBSERVATION: From 20 October 1945 to 6 May 1948
and from 20 July 1950 to 19 June 1952.

* * *

" 14 éves koromban fejlett, egészséges gyerek voltam, édesapám kovácsinasnak adott. Munkámat 1945 október 20-án MIKEPÉRCES-en NAGY István kovácsműhelyében kezdettem meg. Ott összesen 12-en dolgoztunk; a mester és öccse, 4 segéd és velem együtt 6 inas. Ebben az időben egy kocsi vasalását 3 nap alatt készítettük el. Hetenként 15-20 mázsa vegyesvas került feldolgozásra. Itt dolgoztam mint inas 1948 május 6-ig. Ez idő alatt végeztem el az iparos tanonciskolát DEBRECEN-ben. A tanonciskola a Burgundia u 1. szám alatt volt. MIKEPÉRCES-ről hetenként kétszer jártam be az iskolába mégpedig 1946 októbertől 1947 márciusig és 1947 októbertől 1948 márciusig. Mint segéd 1948 május 6-án szabadultam fel. Két hét múlva mint segéd átkerültem a falunkban lévő másik kovácsmesterhez KOVÁCS Bélához. Itt egyedüli segéd voltam, amíg be nem

/more/

HUNGARY

/cont'd/

1.

vonultam katonának.

KOVÁCS Béla műhelye kis üzem volt. Heti 2-3 q vegyesvasat dolgoztunk fel. /"Ráfvasat" gömbölyű, szegletes, lapos vasat patkó céljára, tengelyvasat és vasbádógot/. Falusi kovácsműhely voltunk s így sok volt a patkolás. NAGY Istvánnál a napi átlag 10 ló, /40 patkó/, KOVÁCS kovácsüzemében napi 4 ló /16 patkó/ volt az átlag.

Mint katona, nem dolgoztam a szakmában. Leszerelésem után, 1950 július 20-án kezdettem újra mint kovács KERÉKES István kovácsműhelyében DEBRECEN, Kismegyeri ut 19 szám alatt dolgozni. Ez városi kovácsműhely volt. Itt kevés patkolásunk volt, annál több munkát adott azonban a kincstári kocsik, a katonaság hivatalos nyelvén "országos járművek" vasalása. Szalagmunkát végeztünk. 1 kocsi vasalása 2 nap alatt készült el. E műhelyben ért engem a kovácsműhelyek államosítása. KERÉKES műhelyét 1952 január 20-án államosították.

Megjelent az üzemben a Vasas Szakszervezet néhány bizottsági tagja és egy hivatalos ellenőrző bizottság. Ezek felvették a leltárat. Ez a művelet több mint egy napig tartott. Mindent felértékeltek és elkönyveltek, levették a régi, patinás cégtábláz és az új táblára ez a felirat került: Állami kovácsműhely. KERÉKES megmaradt vezetőnek. Ő egyébként tagja volt a szakosztály vizsgabizottságának is.

A fizetések a következők voltak:

Inas /tanonc/ kapott ellátást, lakást, mosást és vasalást, továbbá 1.82 forint órabetét. A napi munkaidő 8 óra volt. A túlórákat a szokásos 25-50-100 %-osan számolták el, 10 óránál többet azonban inasgyerek dolgozni nem tudott.

1 éves segéd fizetése óránként 2.80 forint volt, természetbeni ellátást azonban nem kapott.

Két éves segéd fizetése 3.10,-3.20 forint órabetét volt a munka szerint.

Három éves segéd fizetése 4.- forint volt.

A mester nem árulta el nekünk keresetét.

A normát munkadarab és munkaminőség szerint állapították meg.

A szakosztály adta ki a nyersanyagutalványokat, amelyeket a szakszervezet ellenőrzött, láttamozott és pecsételt le.

Ai államosított műhelyben a munka olcsóbb, egyben azonban felületes, gyorsabb és rosszabb lett. Nem volt meg ugyanis az egyéni felelősség.

A falusi kovácsok között még ma is akadnak önálló mesterek, mint pl. MIKEPÉRCSEN NAGY István, azonban ezeknek már egyedül kell dolgozniók, legfeljebb a családtagjaik segítségét vehetik igénybe. Az egyénien gazdálkodó parasztgazda azonban szívesebben dolgoztat ezeknél a meste-

/more/

HUNGARY

/cont'd/

2.

reknél.

Az államosított műhelyek inasainak otthon kell élelmezniük magukat. Elmaradt minden természetbeni járandóságuk, viszont a régi órabérért kell dolgozniuk.

A falusi parasztagazdák nem szívesen üttetik fel lovaik patájára a gyári patkót, jóllehet ez csak 8 forint, míg a kézilleg kovácsolt patkó ára 12 forint, utóbbi azonban lényegesen erősebb és tartósabb. A gyáripát egyelőre ezért nem konkurrensé a falusi kovácsiparnak. A nyersanyag minősége hihetetlenül leromlott. /"A hitzelt vas nem akar ragadni"/. A jelenlegi vasanyag törékeny. Nehéz ezt a vasat edzeni, még nehezebb a forrasztása. /Kicsi hitznél 5-6 cm.-es vasdarabok pattogzanak le/. Ezen úgy segítettünk, hogy porrá zuzott üvegdarabokat adagoltunk hozzá, mert boraxot nem kaptunk, úgy is segítettünk magunkon, hogy konyhasóval kevert homokot használtunk.

Mi csak kézi kalapáccsal dolgoztunk, ez a 6 kg-os normális kézikalapács. Ezenkívül használtuk még a 12 kg.-os pörölyt. Gépesített kalapácsok az üzemekben nem álltak rendelkezésünkre".

Az államosított üzemeket nagyítják, gépesítik és sablonmunkára fogják. Megérdeklődtem a kovácstól, mi a véleménye a kovácsok jövőjét illetőleg. Bus, lemondó hangon így válaszolt: "Kérem, ez az ipar tönkrefelé megyen".

EVAL.COMMENT: No direct confirmation available on conditions reported in the blacksmith's profession in MIKEPERCS and in DEBRECEN, but they are in accordance with the well known trend of the regime concerning the liquidation of artisans. Names UNCONFIRMED.
See for further background information on similar cases Items Nos. 8341/52, 7909/52, 6954/52 and 4576/52.